

sådanne ændringer i forhold til den hidtidige ekstrordinære prislovgivning, som er en følge af, at denne lovgivning nu får en længere varighed end oprindelig påtænkt.

Den fastlåsning af prisstrukturen, som fandtes forsvarlig for en kortere periode, er ved de fremsatte forslag i nogen grad lempet. Man har herved særlig haft for øje at fjerne den bestående lovgivnings rationaliseringshæmmende virkninger. Endvidere er det fundet påkrævet at give adgang til forhøjelse af bruttoavance svarende til stedfundne stigninger i huslejudgifter. Ved fastlæggelse af retningslinjer for en smidigere dispensationsordning tilsigter man blandt andet at afbøde de uheldige virkninger over for de erhvervsdrivende af en binding af bruttoavancerne til de på et vilkårligt tidspunkt gældende.

Udgifterne til administrationen af den foreslåede lovgivning, herunder betaling for merarbejde til Monopoltilsynets faste medarbejdere og aflønning af midlertidige inspektører og anden medhjælp, skønnes at ville andrage fra 1-1,2 mill. kr.

Bemærkninger til § 1.

ad 1: Den gældende lov giver adgang til at forhøje bruttoavance med de beløb, som er nødvendige til dækning af såvel de ved lovens ikrafttræden gældende overenskomster aftalte lønstigninger i 1968 som overenskomstmæssige dyrtidstillæg. Med forlængelse af lovens gyldighedsperiode vil det være rimeligt, at også overenskomstmæssige lønstigninger og dyrtidstillæg, der kommer til udbetaling senere i denne periode, tillades indregnet gennem en forhøjelse af bruttoavance.

Hidtil har der ikke i denne lov været hjemmel til at forhøje bruttoavance med beløb svarende til de i henhold til huslejelovgivningen gennemførte leje-forhøjelser. Då der efter disse bestemmelser årligt kan foretages leje-forhøjelser, som det vil være urimeligt, at de erhvervsdrivende fuldt ud selv skal bære, foreslås det tillige, at det generelt tillades, at stigninger i lejudgifter indregnes i priserne.

ad 2: Den i den gældende lov indeholdte definition af handelsvirksomheders bruttoavance, som alene omfattende differencen mellem salgspris og indkøbspris, er ensbetydende med, at omkostningsbesparelser i disse virksomheder ikke påvirker størrelsen af den efter loven tilladte bruttoavance. Disse virksomheder har herved mulighed for gennem rationalisering at forbedre deres indtjenings- og konkurrenceforhold.

Som den gældende lovs § 1 er formuleret medfører

den derimod, at en nedgang i industri- og håndværksvirksomheders udgifter til direkte arbejds løn og til forbrug af råvarer og hjælpematerialer pr. vareenhed skal give sig udslag i, at priserne nedsættes tilsvarende. Hvor sådanne besparelser hidrører fra øgede investeringer og deraf øget arbejds-effektivitet vil det være rimeligt, at virksomhederne får adgang til at dække de øgede investeringsomkostninger gennem en forhøjelse af bruttoavance, idet virksomhederne i modsat fald vil have direkte tab ved sådanne rationaliseringsforanstaltninger.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er derfor at fjerne den rationaliseringshæmmende effekt for industri- og håndværksvirksomheder, som den gældende lov indebærer. Det bemærkes, at der herved alene åbnes adgang til at undlade en nedsættelse af priserne svarende til de opnåede besparelser, og at en nedgang i råvarepriser, told m. v. fortsat må give sig udslag i tilsvarende nedsættelse af priserne.

Det er hensigten, at monopoltilsynet udsender en vejledning om beregningen af de besparelser, der omfattes af bestemmelsen.

ad 4: Efter den gældende lov kan monopoltilsynet i særlige tilfælde dispensere fra avancestoppet. Man finder det ønskeligt at udvide og nærmere præcisere de omstændigheder, hvorunder tilsynet bør kunne dispensere, og det skønnes i denne henseende rimeligt, at der udtrykkelig gives monopoltilsynet adgang til at give generelle tilladelser f. eks. for nærmere afgrænsede vareområder og brancher.

Det forudsættes, at monopoltilsynet i henhold til den foreslåede bestemmelse fremtidig dispenserer fra avancestoppet i hvert fald i følgende tilfælde:

- a. Hvor en virksomhed i tiden umiddelbart før 18. november 1967 havde en unormal lav bruttoavance, ringe indtjening eller endog underskud. I så fald vil der kunne godkendes en avance svarende til den for en effektiv virksomhed i den pågældende branche normalt gældende.
- b. Hvor virksomheder har hjemtaget ensartede varepartier til forskellige priser. Der vil her kunne gives tilladelse — også generelt for et afgrænset vare- eller brancheområde — til at beregne en gennemsnitlig salgspris udregnet efter priser og mængde for varepartierne som helhed.
- c. Hvor markedsprisbestemte råvarer, der varierer stærkt i pris, indgår som en væsentlig faktor i prisberegningen. Her vil der — også generelt — kunne gives adgang til at lægge genanskaffelsesprisen til grund for prisberegningen i stedet for indkøbsprisen.